

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1976

BRNO 1978

POKRAČOVÁNÍ ZJIŠŤOVACÍHO VÝZKUMU V ALBRECHTICÍCH

/okr. Karviná /

Jiří Pavelčík, AÚ ČSAV Brno

Vlastivědný ústav okr. Karviná v Českém Těšíně uskutečnil za spolupráce AÚ ČSAV Brno - expozitury v Opavě v pořadí již třetí etapu záchranného a zjišťovacího výzkumu v Albrechticích - Zámostí. Vedením výzkumu byl pověřen externí pracovník VÚ Č. Valošek. Výkopové práce se soustředily na lokalitu "Pod Filipcem", kde nad levým břehem říčky Stonávky bylo třemi sondami zachyceno mohutné /125 cm / souvrství, obsahující keramiku ze 14. - 15. století.

V podzemních měsicích byly sledovány meliorační práce v prostoru "Dulský", kde byly zachyceny dvě hrnčířské pece patrně z XI. století. Jejich výzkum musel být pro vytrvalé deště a nástup mrazů odložen na příští sezónu.

Při kopání vodovodní rýhy východně od usedlosti č. p. 1 v severní části obce byla mimo nový keramický materiál nalezena krátká, oboustranně klenutá sekerka se šikmo ubíhajícím ostřím z okrového kvarcitu. Datovat ji můžeme do eneolitu.

Na katastru sousední obce Stonava byly sledovány výkopové práce v trati "Smolkovec". Z vrstev zde byla získána keramika z 13. - 15. století. Část nádoby, kterou můžeme bezpečně datovat do 9. - 10. století, má přesné analogie v keramice z nedalekého slovanského hradiska v Chotěbuzi.

Fortsetzung der Feststellungsgrabung in Albrechtice /Bez. Karviná/. In Albrechtice setzte die Feststellungsgrabung fort, deren Aufgabe es ist, den eigentlichen Siedlungskern der mittelalterlichen Niederlassung festzustellen. In der Flur "Pod Filipcem" erfasste man Schichten aus dem 14. - 15. Jahrhundert. Töpferöfen vermutlich aus dem 11. Jahrhundert wurden bei Meliorationsarbeiten in der Flur "Dulski" erfasst. Bei dem Gut Nr. 1 fand man einen äneolithischen Beil aus Quarzit. Im benachbarten Stonava hat man in der Schicht unter mittelalterlicher Keramik aus dem 13. - 15. Jahrhundert den Teil eines slawischen Gefäßes aus dem 9. - 10. Jahrhundert gefunden.

ZBYTKY RANĚ STŘEDOVĚKÉ CÍRKEVNÍ STAVBY VE VYSOKÉM POLI

/okr. Gottwaldov /

Rostislav Janošík, Ostravské muzeum Ostrava

V rámci sídelněhistorického výzkumu na Gottwaldovsku byla dne 17. dubna 1976 ve spolupráci s L. Loučkou, studentem gymnázia ve Val. Kloboukách, provedena prohlídka katastru obce Vysoké Pole, kde některá pomístní jména /Božnovy, Čertoryje, Jámy, Klášťov, Kosteliště, Kruhy, Slopová, Stráže, Strážná, Újezdeček, V žřívě, Zámčisko, Zažirovy / vykazují známky staršího osídlení. Při této prohlídce byla pozornost věnována poloze "Kosteliště", na jejíž souvislost se středověkou církevní stavbou poukázal již L. Hosák /1/.

Poloha "Kosteliště" se nachází jižně od středu obce. Její součástí je kromě polních parcel také nevelký pahorek s destrukcí kamenné stavby. Bližším průzkumem se podařilo zjistit, že se jedná pravděpodobně o destrukci církevní stavby. Samotné místo destrukce leží na vrcholku návrší a je viditelné ze tří světových stran. Jeho středisková poloha mezi obcemi s prokazatelným osídlením v době hradištní /Vlachovice, Haluzice, Újezd, Mirošov /2/ i popis sídlištní situace ve 2. pol. 13. stol. ve falzu tzv. zakládací listiny cisterciáckého kláštera Smilheim ve Vizovicích, hlásícím se k r. 1261 /3/, naznačují, že jde zřejmě o církevní stavbu velkomoravského původu.

Destrukce kamenné stavby je poměrně dobře zachována, neboť je porostlá stromy a křovinami a není narušována orbou. Proto je u ní možno sledovat původní půdorys, charakteristický pro longitudinální kostely s půlkruhovou apsidou na východní straně. Na západním i východním okraji pahorku je destrukce kamenné stavby od okolního terénu oddělena zbytky rozvalené kamenné zdi. Nálezy ma-zanice a keramických zlomků z 15. - 16. stol., získané při povrchovém průzkumu na sousedním poli ukazují, že právě v těchto místech ležela původní kolonizační ves Vysoké Pole / v listině z r. 1261 nazývaná Byssokapoli /, jejíž místní jméno je odvozeno od typických terasovitých polí, dodnes patrných právě v poloze "Kosteliště".

I když již koncem 19. stol. spojoval amatérský archeolog J. Kučera pozůstatky údajné církevní stavby v katastru Vysokého Pole se zaniklou středověkou vesnicí "Újezdec", existující písemné prameny oprávněnosti takových kombinací nijak nenavštěvují /4/. Proto může otázku funkce i časového

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1976.

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Životská
Na titulním listě : Bronzová přezka ze slovanského sídliště v Mutěnicích
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Guttwaldov, provoz 34 -
Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI-73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné